

Uredništvo
in upravnništvo:
Kolođvorske
ulice šte. 16.

Z urednikom se
mora govoriti
vsak dan od 11.
do 12. ure.

Rokopisi se ne
vračajo.

Inserati:
Šeststopenjska peti-
vrtca 4 kr., pri
vsakokratnem po-
navljanju dajo se
popust.

Ljubljanski List

večerna priloga deželnemu uradnemu časniku.

Izhaja vsak dan razen nedelj in praznikov ob 5. uri zvečer.

Velja

za Ljubljano
v upravnistvu:
za celo leto 6 gl.,
za pol leta 3 gl.,
za četrt leta 1 gl.
60 kr., na mesec
50 kr., pošiljatev
na dom velja me-
sečno 9 kr. več.

Po pošti velja
za celo leto 10 gl.,
za pol leta 5 gl.,
za četrt leta 2 gl.
60 kr. in za jeden
mesec 86 kr.

Štev. 218.

V Ljubljani v torek, 18. novembra 1884.

Tečaj I.

V Ljubljani, 18. novembra.

Zanimljivo je opazovati združene levice pristaše in sotrudnike, kako se obnašajo in kretajo, kolikor bolj se bliža sklep leta in oni usodepolni čas, ki bode privedel volilce vnovič na terišče, da pošljejo zaupne svoje može v državni zbor. Volitve, te nesrečne volitve, ne dajo mirnega spanja čestiti opoziciji; le tu in tam nekoliko zatisne onemogla starka trudne svoje oči — a še tedaj ne najde pravega počitka: hude sanje uničijo ji razburjene čutnice in pred njo se vzdiguje pošast zopetnega propada, zopetne onemoglosti. . . . Se vé tega ne obstanejo kolovodje naše manjšine; ponosno nosijo glavo po konci in iz ust jim uhajajo glasovi, s katerimi dajo prijateljem svojim upe in jim slikajo nade, da bode uže prvi dan novih volitev zadnji dan Taaffejevega ministertva, da 'se bode tedaj oglasil mrtvaški zvonček in žalostno zaklenkal. Jok pogrebcev pa tedaj ne bode zadonel — temveč veselja, nezmerne veselja pojavi razlegali se bodo po vseh pokrajih širne Avstrije, kjer koli se nahaja kak pristaš čestite sedanje opozicije, kjer koli sedaj ječi kak atom zatiranega in tlačenege nemštva. . . . Tako in jednako govoré, ali vsaj tako in jednako se zamore čitati med vrsticami njihovih razprav, tikajočih se hodočega volilnega boja za novi državni zbor.

Posebno velike pregrevance pa dela opoziciji stolnica cesarstva, dunajsko mesto, kedar nanese govornica na prihodnje volitve. Znano je namreč, da centrala naše države do sedaj ni hotela kar slepo priseči na prapor zjedinjene levice; vsi terorijski poskusi, vsi ogromni naporu nemško nacionalne stranke niso zamogli Dunajčane ozdraviti iz „pregrešnega spanja“, kakor so nazivljali obupni kolovodje manjšine „nerazumljivo“ to mesto; prebivalstvo si je ohranilo zdrav svoj razum in imeli smo priliko na tem mestu čestokrat zabelježevati dunajskih prebivalcev pojave, ki so se vse drugače glasili, nego zaupnice zjedinjeni levici.

Listek.

Želodec.

(Berilo v ljubljanskem literarno-zabavnem klubu.
Čital prof. gospod Ivan Vrhovec.)

Prav neotesanega rovtarskega gosta sem vam pripeljal nocoj v hišo. Govoriti me je misel o želodcu. — Res je! Eleganten, zlihan in zgleštan res ta gost ni tako kakor bi ga bil človek ravno kar kacemu pariškemu krojaču izpod igle ukral, — toda vjelič gospod je. Na zunajnost se ne sme gledati, pri tem se je uže marsikdo vstel.

Tudi želodcu se na prvi videz ne vidi, da je velik, velik gospod — največji! Tisto brez kvasu in svet brez želodca — ne ganil bi se ne ta ne uni. Želodec je tisto kolesce, ki potiska ves svet dalje. Ustavil bi se takoj, ko bi izginili, recimo hipoma vsi želodci z njega. Da je postal človeški rod to, kar je, kriv je zgolj in jedino le želodec; želodec ga je napravil za to!

Sicer ne maramo tu razlagati kulturne zgodovine, a treba je vendar malo vanjo po-

Levite, ostre levite brali so pri raznih prilikah dunajski meščanje manjšini državnega zbora in namesto navdušenih slavonspevov, kakeršne so aranžirali skušeni agitatorji po raznih provincijalnih mestih, donela je četovodjem opozicije iz ust razumnega Dunajčana huda obsodba in rezko karanje. Zato se pa ne smemo čuditi, da koncentruje sedaj levica svoje delovanje na — zanjo tolikanj apatično — mesto. In njene želje in srčne nade se sučejo krog sladke misli, da se ji posreči, pridobiti v glavnem mestu sijajno zaupnico in z njo v novič pokazati svetu, kolika krivica se godi ubogi, zatirani opoziciji. Ko bi se Dunaj izrekel za obupne klice obupne manjšine, potem ji priraste nov, odličan zaveznik in skledica na tehtnici utegnila bi se globokeje poniažati. Glavno mesto, oni kraj, kjer je zbrano največ duševnega in materijalnega kapitala, bil bi velevažni, morebiti odločivni faktor — tako modrujejo organi levice in v tem smislu pogrevajo dan za dnevom svojim čitateljem znane fraze in znane svoje razloge.

In da dosežejo svojega srca najskrivnejše želje, iščejo povsod zaveznikov, opirajo se na vsako bilko, ki jim jo prinesó valovi javnega življenja nasproti; da, še celo tam, kjer bi človek najmanj pričakoval, trkajo na vrata in iščejo pomoči — pri sedanji vladi namreč! Ona vlada, katero so do zadnjega trenutka pobijali in kateri so napovedali boj za življenje in smrt, ta vlada naj jim sedaj pripomore do zmage! Sicer tega ne naglašajo odkrito, a pri vsem manévru se le prejasno spozna njihova taktika. Delajo se namreč, kakor bi hoteli odpraviti izjemno stanje, v katerem se nahaja dunajsko mesto vsled znanih nevarnih anarhističnih pojavov; to stanje se mora odpraviti, trdijo, ako vlada hoče, da se bodo volitve „svobodno vršile“, da bodo volilci brez pritiska mogli iti k volilni mizi. Pri tem pa pozabijo, in klici po odpravi izjemnega stanja nimajo one zapeljive veljave do ušes dunajskih meščanov, kakeršno si predstavljajo opozicijske oprode. Izjemni stan-

škiliti, da pridobimo predstavljenemu gostu želodcu zasluženo spoštovanje. Uže najstarejšim narodom, ki so kdaj po svetu travo tlačili, pokazal je, da je on najmočnejši gospod. Njegovemu povelju se ni dalo ustavljati. Uže Feničane, na priliko, razgnal je na vse mogoče vetrove sveta, s trebuhom za kruhom. Izraelce gnal je najprej k egiptovskim loncem, potem pa zopet nazaj v Kanaan k mleku in medu, ki sta se cedila po deželi. Kaj bi bilo z Rimom, ko bi Menenij Agripa takrat plebejcem ne mogel pripovedovati basni o želodcu in družih človeških udih! Ko bi želodca ne bilo, bi Rima ne bilo. Kod se pride okoli Afrike v Indijo in kod v Ameriko in Avstralijo, bi še danes ne vedeli, ko ne bi imeli Portugizi in Španjolci nikdar nasitljivih želodcev. Želodec podil jih je brez usmiljenja v največje nevarnosti, na pusto morje, med divje ljudi in zveri. Jeden najzdatnejših uzrokov za veliki francoski prevrat so bili prečvrsti in le preveliki želodci francoskih vladarjev.

Sicer pa bi res nosili vodo v Savo, ko bi hoteli iz zgodovine želodčevo veljavo dokazovati; to je jasno kakor beli dan, in jasno

je sicer nerodna stvar, ki ni nikomur, najmanj pa vladi v posebno veselje — a razmere so take, da je bila ta naredba neobhodno potrebna, in osigurjeni smo, da bi se dunajsko prebivalstvo samo z ogromno večino izreklo zanj, ko bi prišlo do glasovanja — tako je pri jovijalnem Dunajčanu vkoreninjen čut do prava in tako je polen gnjeva do odurnih anarhističnih prikaznij, ki so se žalibog porodile v naši stolnici. Vrh tega pa tudi opozicija ni prišla do večje svobode z odpravljanjem izjemnega stanja, vsaj vživa pod pravično Taaffejevo vlado tako svobodo, vsaj se giblje tako prosto in neodvisno, kakor si le želeli more; noben las se ne zakrivi — zakaj se torej boji izjemnega stanja? Zakaj mēni, da bode neugodno vplivalo na njeno volilno agitacijo?

Se vé, ves krik je volilni manēver, namenjen, da dela težave sedanji večini in komplicira v usodepolnem trenutku volilno gibanje, da bi se potem ložej v temi lovilo! Nam pač ne ropa tako početje mirnega spanja; prepričani smo, da bodo prihodnje volitve jasno pokazale goljufive upe čestite opozicije in da bode doživela le ta ravno na Dunaji občutljivi poraz. Zdi se nam vrh tega, da nekaj tacega čutijo tudi v nemško-nacionalnem taboru in da so gospodje levičarji sami jednacega mnenja z nami; a da se svetu ne pokaže notranja ta obupnost, izpuščajo uže sedaj pretresajoče klice, delajo napore, kateri smo ravno označili ter razburjajo vse svoje zle in dobre duhove. Upajmo, da zastonj!

—P.

Zanimiva obravnava.

(Konec.)

Gosp. dr. Tavčar se je danes visokemu sodišču predstavljal kot slovenski filolog, toda očividno ta uloga ni zanj ustvarjena. „Razposajenca“ je tolmačil z nemško psovko: *R . . bube*, in vender zna vsak količkaj izobražen domačin, da beseda „razposajenec“

trdi, da je želodec vsled tega najžlahnejši in najimunitnejši del človeškega života. Se vé da, nekateri sanjači, za katere bi bilo boljše, da bi bili prišli na svet takrat, ko še ni bilo materijalizma in socijalnih demokratov, le ti pravim trdijo, da je srce ali da so možgani najžlahnejši in najimunitnejši del človeškega života, pak sami ne vedo, kako prazno slamo mlati. Želodec je to! Koliko jih je, ki so izgubili glavo in srce in vender, glejte jih, kako dobro se počutijo. A gorje mu, komur se je želodec odpovedal. Kolikrat je prigovarjalo komu srce, prigovarjala pamet, celo taka, o kateri je dejal, da je zdrava pamet, toda ta tega glasu ni razumel, uni se ni zmemil zanj, a kadar se oglasi on, želodec, veliki gospod, umé in poslušá ga vsak, učen in ne učen, modrijan in bedak. Naj govori človek kateri jezik koli, ta notranji glas mu je gotovo umljiv in najtrši gluhonemec ga ne presliši. Želeti bi le bilo, da bi se manj pogostokrat glasil, zlasti ne ravno takrat, ko ga človek najnerajše čuje.

To želodčevo veljavo dokazal je uže stvarnik sam najboljši. Vstvaril ga je človeku v sredo života. In kako mehko mu je postljal.

označuje toliko kakor *ein muthwilliger junger Mensch*. Odločno protestujem, da se temu nedolžnemu izrazu spodtikuje tak pomen. Da bi Tavčarjeva interpretacija prava bila, sigurno ne bi bil rabil tega izraza, in to uže zaradi ozira na svoje lastno dostojanstvo.

Tudi izraz „Slovanov neolikani sotrudnik“ je zasklel g. privatnega tožnika. Sicer bi ravno gledé tega epitheta kaj lahko nastopil dokaz resnice. Sklicujem se zlasti na Tavčarjeve članke v „Slovanu“, kateri se takoj na prvi pogled spoznajo po nekem posebno drastičnem slogu, in vprašam visoko sodnijo, ali se more o njih pisatelju trditi, da pripada „olikanim“ sodelavcem? Vender to ni psovka v zmislu § 496., k večjemu bi se mogel ta inkriminirani izraz spraviti pod § 491, za tega pa ni kompetentno to visoko sodišče, temveč jedino le porotna sodnija.

V članku *Indignatio fecit* nabajamo dalje tudi epitheton „slovenski Therzit.“ Ta izraz meri na dr. Tavčarja, in jaz priznavam, da tožitelj v njem še največ gradiva dobi za svojo obtožbo. Ali glasno oporekam, da bi bil psovka, kakor jo ima v mislih § 496. Res je, da ni kompliment — saj tudi nikdar nameraval nisem, dobrikati se g. doktorju — res je, da se z njim izraža jako ostrá kritika, toda med psovke subsumirati ga vender ne gre. Da razložim pomen te besede, treba predstavljati si Therzito podobo, kakor jo je vstvaril grški pesnik v svoji „Ilijadi.“ V Homerjevem Therzitu so utelesene tri lastnosti. Prva je, da je bil po svoji vnanjosti izredno grd. Pri starih Helenih je to pač nenavadna prikazen bila, mi sicer se grdemu človeku ne čudimo več in grdo telesno vnanjost tudi ne smatramo kot sramoto ali nečast, vender, gospodje sodniki, le oglejte si tam osebo gosp. privatnega tožnika in sami morate priznavati, da vsaj te lastnosti, grde telesne vnanjosti nisem mogel spodtikati svojemu nasprotniku!

Druga je z neko drugo lastnostjo. Homerjev Therzit je personifikacija one duševne lastnosti, katero Slovenec zaznamuje: hud jezik. Ne znam, bode li visoko sodišče očitanje, da ima kedo „hud jezik“, smatral za razžaljenje, pa tudi v tem težko verjetnem slučaju bi to vender le bilo „prebaccivanje zaničevanja vrednih lastnosti“, in soditi bi se moralo po § 491. Pristojni sód za take prestopke pa so porotniki, in pred njimi bi jaz prav lahko dokazal, da se g. Tavčarju pač ne more odrekati predikat „hudega jezika“!

Tretja lastnost, katera nas v oči bóde pri Homerjevem Therzitu, je ta, da je bil bojazljiv in grdo tepén. Laskavo to pač ni, tudi dandanes ne, toda psovke v taki primeri vender ne nahajam. Ako pa se s tem izraža kako osebno razžaljenje, potem ima ta prestopke na sebi vse kriterije § 488. Tudi za take prestopke, storjene po tiskovinah, je porotna sodnija jedino kompetentno sodišče, in če me g. dr. Tavčar pozove pred porotnike,

Ne tišči ga in ne zadeva se vanj nobena koščica. Noben paša ne sedi tako mehko in tako oblastno na svojem divanu. Zlasti nekaterim ljudem je dal Bog noge zgolj za to, da more želodec (z njimi) iti na sprehod. Kar je vrh želodca družega života, je le pokrov za želodec in njegova dekoracija, kakor vrh debele repe šopek perja.

Da je bil pri stvarjenju želodec najbolj odlikovan, uvidi pač vsak otrok lahko. Kje ima srce svoj prostor? Za jedno nadstropje više in med trdimi kostmi, in prav gori pod streho še le odkazal je stvarnik možganom prav skromen prostorček. Zdi se, kakor bi se bil še le v poslednjem trenutku spomnil, da je človeku tudi teh treba. In v kako puščavo jih je pregnal! Med same kosti in robove, ob katerih visé, kakor divje kozé, ki se skrivajo po strmoglavih pečinah in skalah.

Sicer pa, šalo na stran, ter zinimo kako resno o želodcu; toliko je po vsem, kar sem dosedaj dejal, želodec pač vreden in umestno, da se ogleđamo po širokem svetu, kako se mu tam streže in kako ga gleštajo. Najprej pa je treba opozoriti, da želodcu povsod niso

potem se vé da bode moja dolžnost, dokazati to, kar sem imel v mislih. Mestna delegirana sodnija pa nikakor ni imela soditi o tem slučaju.

Sicer se pa vsakdo lahko iz velikih listov prepriča, da se izraz „Thersites“ nasproti političnim protivnikom čestokrat rabi pri ostri časnikarski borbi. Isti izraz smo čitali letos na pr. v uvodnem članku praške „Politike“ in dunajske „N. fr. Presse“ proti dr. Dav. Starčeviču in vit. Schönererju. In vender se nikomur niti sanjalo ni, zaradi te besede s tožbami nadlegovati visoko sodnijo. Časnikarsko narečje samo na sebi provzročuje, da je težko izogibati se takim stilističnim figuram. Mi jih potrebujemo, Nemeč bi rekel: *Sie gehören zum Handwerk.*

Sedaj pride na vrsto beseda „političen buffo“. Tu se pač jasno vidi, da se je dr. Tavčar premalo informiral o pomenu tega izraza, kateri mu je tako do živega segel. Pri sebi imam italijansko-nemški slovar, ter prosim visoko sodnijo, naj se blagovoli prepričati o istinitosti moje trditve. In kaj nabajamo v slovarji? Tu stoji črno na belem le: *Buffo, ein Windstoss, Bassänger, Buffo*, in nič drugega. Sedaj pa vprašam, katerega izmed teh treh izrazov smatra moj nasprotnik za psovko? Sicer se je ta pojem tako tolmačil v gledališčinem narečju, da povsod lahko čitate o tem ali onem opernem pevcu, kateri se ocenja kot *Bassbuffo, beliebter Buffo der Hofoper* itd. Če bi v Ljubljani opero imeli, govorili in pisali bi tudi lahko o njenem buffu, in jako dvojim, da bi dotičnik pribežal k delegirani sodniji ter zaradi tega uložil sodnijsko tožbo. To tedaj je buffo. „Buffone“ — slovenski bi se taka tujka imela glasiti buffon — je pač nekoliko bolj drastičen izraz ter pomeni: *Possenreisser, Lustigmacher*, a tega izraza nisem rabil v svojem članku, pa tudi sam na sebi še ni psovka v zmislu § 496.

Tudi izraz „Zojlus“ je presedal gospodu tožniku, vender nikdo ne more trditi, da bi to bil psovka. Zojlus je bil učenjak na aleksandrinskem dvoru, kateri je neugodno ocenjal najslavnejšega pesnika helenškega, Homerja. Isto je storil dr. Tavčar nasproti odličnemu slovenskemu pesniku Stritarju. Razloček je le-ta, da je Zojlus, pravi zgodovinski Zojlus sam se usmrtil, ko ni mogel prodreti s svojimi kritičnimi nazori na ptolemejskem dvoru, naš g. Tavčar pa se je zatekel k sodišču ter tožbo uložil pri mestni delegirani sodniji.

In kaj porečem o oni čudni občutljivosti, katera psovko izvoha celó v izrazu *Orlando furioso*? Vsak izobražen človek mora priznati, da je to *epitheton ornans*, le laskav kompliment bil za g. tožnika.

Visoka sodnija, jaz sem pri kraji s svojim zagovorom. Le jedne opazke ne morem zamolčati, katero mi izvabi čudno očitanje dr. Tavčarjevo, da sem bil uže zaradi panslavistič-

vsí jednaki, ne povsod jednako veliki in jednako vstvarjeni. Z lova domov došli Eskimo vam utegne spraviti vanj po štiri do pet kilogramov mesa ter ga zalije, ker vina in piva nima, za vodo, pa ne mara z jednim litrom ribje masti, temu nasproti pa prepotujejo kažipotí arabskih karavan 30 ur dolgo pot iz Kahire v Suec, da ne vzmó potoma niti grizljeja v usta. Na poti skozi puščave si Beduin ne privoščí več na dan, ko le dva požirka vode iz smrdljivega mehú in dva mala cmoka po kachih pet unč. Arovaki morejo živeti po tri tedne, celó ves mesec ob 10 funtih malo redivne kasavale. Lichtenstein poznal je nečega Hotentota, ki 14 dni ni vžival družega, ko vodo in sol.

V obče se misli, da je želodec v mrzlih krajih bolj samogolten, ko v vročih, a skozi in skozi to temu ni tako, kajti Hotentoti in Kafri na priliko, skušajo se s svojimi želodci prav lahko z Eskimo, ker spravijo vanj čudovite obilice mesa in masti — to se pravi, če je dobé, sicer so pa tudi s pičlo hrano zadovoljni; o hudi lakoti jim je navada, ne vsak dan jesti, ako pak morejo do mesa, odebelé se

nih agitacij obsojen od ljubljanskega sodišča. To prebaccivanje po polnem označi njegovo brezobzirnost, dr. Tavčar res ni mogel bolje obelodaniti svojo taktiko. Res je, gospodje sodniki, da sem imel pred 18 leti kot absolviran gimnazijec radi neke napitnice sodnijsko pravdo, in pogostoma sem uže obžaloval svojo mladostno bedastočo. Toda če sem bil tudi obsojen, milost cesarska mi je odpustila kazen, predno sem jo nastopil ter s kaznijo vred vse njene posledice. Da temu ne bi bilo tako, ne bi mogel nastavljen biti kot c. kr. profesor. Nikdo doslej mi tega očitati ni upal. Dr. Tavčar se je prvi drznil, z nova osvežiti madež, katerega je cesarska milost vender po polnem bila izbrisala!

Smem tedaj povsod naglašati, da sem neomadeževan. Ali čudom se moram čuditi, da se je pravnik, odvetnik dr. Tavčar meni nasproti toliko spozabil, da je v pričó visokega sodišča se krivega storil kaznjivega dejanja. Kazenski zakon namreč odločno prepoveduje v § 497, da se nikomur ne sme očitati prestana ali odpuščena kazen, dokler se pošteno obnaša. Kedor prestopa ta paragraf ima se kaznovati z zaporom do jednega tedna. Na podlagi tega paragrafa uložil bi jaz lahko tožbo proti dr. Tavčarju, tega pač ne storim, temveč le prosim visoko sodnijo, naj blagovoli razveljaviti razsodbo prve instance, odbiti tožnikov priziv ter se ozirati na navedene razloge, reševaje moj rekurz v ugodnem zmislu.

Dr. Tavčar skušal je polemizovati proti Šukljejevemu zagovoru, a replika njegova se mu ni posrečila. Po kratki dupliki obtoženca podali so se sodniki v svojo sobo. Ko je njih posvetovanje bilo dognano, vrnilo so se v dvorano in predsednik, g. sodnijski svetovalec pl. Zhuber, objavil je razsodbo. Razsodba mestne deleg. sodnije se je ovrгла, zatoženec bil je spoznan nekrivim, a tožitelj dr. Tavčar obsojen v sodnijske troške. Razlogi, s katerimi se je utemeljevala razsodba, so se bistveno ujemale z argumentacijo Šukljevega zagovora.

S tem je bila končana zanimiva obravnava. Dr. Tavčar, premagan od nejurista v juridični pravdi, ni mogel prikrivati svoje notranje razvnetosti. Ko je predsednik naznanjal nagibe sodnijske razsodbe, postavil se je s prva k oknu ter ostentativno začel gledati na ulice. Kmalu pa mu je presedala tudi ta pozicija; klobuk zagrabi in plane na akte, in — predsednik še ni bil pri kraji — pa tožnika ni bilo več v sodnijski dvorani!

Obširno smo poročali o obravnavi, ne zaradi tega, ker je zadevala „Ljublj. List“ in njegovega glavnega urednika, temveč ker se je o priliki prve razsodbe z nasprotne strani kapital koval proti našemu glasilu. „Slovenski Narod“, „Slovan“ in goriška tetka „Soča“ tiskali so prvo razsodbo s svojimi najmastnejšimi črkami. Radovedni pričakujemo, bodo li ti poštenjaki svojim čitateljem tudi kaj poročali o konečnem izidu te *cause célèbre*?

zopet v nekaterih dneh.* Spremljevalec Eyresa, slovečega popotnika po Avstraliji, kjer je pač dovelj vroče, povžil je v jedni noči 6½ funtov kuhanega mesa, zgolj mesa, kosti v tej teži niso vštete; po čez vzeto bil je vsak dan devetim funtom mesa kos. Nek Gvaradi požrl je celó v nekaterih urah majhnega teleta, se vé da je pak moralo uže zeló majhno biti.**

V tem oziru želodca ni torej lahko pretuhtati, še manj pa v tem, kaj mu diši. Kaj mu li vse podajo v poskušnjo in rejo! O rastlinah celó ne govorimo, ko je skoro ni nobene, ki ne bi bila uže storila jeden- ali drugičkrat romarske poti skozi usta v želodec. A tudi od živalstva ponuja se želodcu vse, „kar leze in gre“. Takoj prvi narod, čegar želodec postavimo tu velečestiti gospodi na ogleđ. Avstralci, imajo o delikatesah nazore, ki se z našimi v prav nobeni pičici ne vjemajo. Le-ti vživajo vse. Kaj torej? Kenguru, kenguruške podgane, ribe oposome, divje

* Waitz, Anthropologie der Naturvölker I., p. 62 seq. et 130.

** Petermann, Mittheilungen XXIX., p. 421—423.

Politični pregled.

Avstrijsko-ogerska država.

Na polji notranje politike vlada sedaj popolna tišina; samo tu in tam gibljejo se valovi volilne agitacije. Na Moravskem pripravljati se česka in nemška stranka za volitve v brnsko trgovinsko in obrtniško zbornico. V Pragi pa agitujejo Mladočehi na vse kriplje, da bi priborili večino v praškem mestnem zboru.

Delegacije zaključile bodo menda danes svoje zasedanje. Skupna seja se letos menda ne bode obdržavala, ker se med avstrijsko in ogersko delegacijo ni pojavilo nobeno bitno nesporazumljenje. Kakor se českim listom iz Budimpešte javlja, izrazil je cesar svojo zadovoljnost stvarnim razpravljanjem skupnih zadev v delegacijah.

Iz Budimpešte se poroča, da je ogerski državni tajnik Matlekovič povodom otvorenja deželne kletarnice v znamenitem govoru slavil **ogersko-česko prijateljstvo**. Česki delegati, posebno dr. Rieger, zahvalili so se za izkazane simpatije ter izrazili nado, da se bode prijateljstvo med Čehi in Ogri v prihodnje še bolj učvrstilo.

Iz Zagreba se nam poroča, da se bode **hrvatski sabor** sestal zopet početkom prihodnjega meseca. Vlada predložila mu bode takoj načrt proračuna za leto 1885. Ob jednem bode vlada zahtevala indemnitetu za tri mesece, ker se proračun najbrže ne bode odobril do novega leta. Potem se bode volila še regnikolarna deputacija, katera se bode dogovarjala z ogersko regnikolarno deputacijo gledé konečnega rešenja reškega vprašanja.

Tuje dežele.

Nizozemski kralj otvoril je včeraj v Hagu sesijo generalnih držav. V prestolnem govoru izjavil je kralj, da so se nove volitve vršile v po polnem redu ter naglasil, da se bode komori predložil načrt zakona gledé urejenja dedne pravice ter jerobstva prince-sinje.

Ob usodi generala **Gordona** v Kartumu došlo so direktne vesti, in sicer najnovejšega datuma. General Wolseley prejel je dné 14. t. m. pismo od Gordona, pisano dné 4. novembra, v katerem javlja, da je Kartum od Mahdijevih čet obkoljen, da pa se bode mesto najbrže držalo, dokler prispejo pomočne angleške čete. Polkovnik Stewart da je ubit, avstrijski konzul Hansal pa se nahaja po polnem zdrav v Kartumu.

Izid volitve predsednika v severoamerikanskim **Zjedinjenih Državah** je tedaj konečno odločen. Guverner Cleveland voljen je s 1078 glasovi večine predsednikom republike.

mačke, leteče pse in veverice, netopirje, kače itd. Kače teknejo jim posebno, in avstralske divjakinje in otroci so ves dan na nogah za njimi. Primeroma se kač celo veliko pojé, in to ne le v Avstraliji, ampak tudi v Aziji, Afriki in Ameriki. Na njegovem potovanji okolo zemlje postavili so pred Hildebrandta, slovečega nemškega slikarja v aquarelih, v nekem imenitnem cejlonskem hotelu prve vrste za kosilo neko vsaj zanj prav novo jed. Dišala mu je izvrstno, in menil je s početka, da so mu opekli jeguljo, a meso je bilo za jeguljo vendar malo pretrdo. Poizvedel je potem, da je kosil pečeno kačo.* V Afriki se zamorci ne ovesele nobenega mesa toliko, ko kačjega. Ravno tak vkus imajo narodi sundaških otokov.** Evropski popotniki po tropični Aziji in Afriki so se svojim nosačem in spremljevalcem vselej takrat najbolj prikupili, kadar so jim ustrelili kacega prtona ali *boo constrictor*, za katero so se kar stepili. Le za glavo niso marali.

* Hildebrandt, Reise um die Erde I, pag. 46.

** Zimmermanns Reisen.

Razne vesti.

— (Slikohram v Zagrebu,) dar Strossmayerjev hrvatskemu narodu, ima naslednjo zgodbo svojega postanka in početka: Pred petnajstimi leti podaril je blagi vladika svojo zbirko slik jugoslovanski akademiji z namenom, da se ta dela uvrsté v slikohram, ki se ima graditi v hrvatski stolnici. A tedaj je manjkalo za to lepo idejo vsega, najbolj se vé da novcev. Strossmayer pa se ni dal oplašiti. Leta in leta zbiral je s pomočjo kanonika Voršaka, slikarjev Consonija, Simonettija, Overbecka in dr. slike najodličnejših mojstrov; ako ni bilo moč dobiti originala, preskrbel je dobro kopijo, da tako sestavi pregledno zbirko razvitka slikarske umetnosti. Konečno je bila zbirka tu — a prostora nobenega zanj. Po velikih zaprekah vzrastel je lep slikohram in prof. dr. Kršnjavi uredil je notranje prostore tako, da se lahko vsakemu svetoznanemu slikohramu pridruži. Slike visé v 6 dvoranah. V prvi se nahajajo dela laške šole 14. in deloma 15. veka; v drugi so obešene slike za časa klasične renaissance, v tretji eklektiki in materijalisti 17. in 18. veka, v četrti benečanska šola, v peti takozvani "nazarenci", v šesti pa modernih — posebno slovanskih — mojstrov dela. Tu se vidi Matejkova slika: "Smrt zadnjega Jagelonca"; Čermakov: "Ranjen Črnogorec"; Siemiradzkijska: "Okolica kampanjska"; Katarbinskijska: "Beg v Egipt"; hrvatskega umetnika Mašiča: "Gosji pastirji" in "Idylla" itd. Hrvatje imajo torej pač vzrok, veseliti se svojega slikohrama in hvaležnim biti velikodušnemu mecénu svojemu!

— (Dohodki nemških knezov.) Nekov berolinski list poroča, da imajo posamični nemški knezi za vsak dan te dohodke: Kralj bavarski 11 050 mark, kralj saški 5560 mark, kralj virtemberski 5271 mark, veliki vojvoda hessen-darmstadtski 2964 mark, veliki vojvoda saško-weimarski 2301 mark, veliki vojvoda oldenburški 1385 mark. Najmanjše dohodke ima knez Reuss starejšega rodu, kateri ima porabiti na dan samo 294 mark.

— (Avstrijec — Mahdijev pobočnik.) "Phare d'Alexandrie" poroča, da je derviš, kate-rega je Mudir iz Dongole poslal pred kratkim v Kordafan, prinesel v to mesto vest, da ima Mahdi pri sebi dva Evropeca kot pobočnika in svetovalca, izmed katerih je eden Evropec. Ta Evropec ima vojaško postavo, je velik in debel. Po opisu osebe se sodi, da je omenjeni Avstrijec nekdanji egiptovski guverner Slatin-bej.

— (Avstrijske starinske reči v Kitajski.) Kitajski list poroča, da pekingški dvor namerava razširiti cesarsko palačo v Mukhdenu, da bode mogel zaklade, dragotine in starinske reči bolje shraniti. V tej zbirki je tudi več uplenjenih rečij iz Avstrije. Ko so namreč Mongoli po usodnem pobitju pri Olomucu (1222) se zopet vračati jeli proti domu, poslali so veliko množino v Evropi uplenjenih dragotin v svoji sveti mesti v Urگو in Kuko-Cholu, da so se tam shranile. Te dragotine so se pozneje prenesle v cesarske palače v Peking in Mukhdenu, kjer so še danes. Ker je bila Ki-

A še bolj v slast, ko kače gredo Avstralcem črevelj dolgi, beli črvi, ki žive za ljubjem avstralskega drevja. Jedó se tako kakor na Laškem makaroni, toda živi. Mimo teh delikates imajo pa nekteri avstralski rodovi, a ne vsi, še neko drugo delikateso — človeško meso. Nekteri le kar koprne po njem ter ne izmudé niti jedne prilike, da si ga pridobé. Na tisoče divjakov pokoplje se, ne v hladni zemlji, ampak v nikdar nasitljivih avstralskih želodcih. Žro se pak Avstralsci tudi sami med seboj, da, matere potolčejo celo lastnega otroka, ga spekó ter povžijejo, smehljajočega se obraza. Nek Marcet, Evropejec, ki je živel mnogo let med Avstralsci, prašal je nekoč svoje znanke, kako jim otroci dišé. Ves obraz zasvetil se je divjakom pri tem vprašanji, klesknili so z jezikom ter dejali: "Da, celo dobro." To priliko porabil je Marcet, da poizvé več o tej stvari. Da bo naletel med divjaki na sladkosnede, ki vedó po okusu soditi, iz katerega dela človeškega života je kos mesa, ki jim je prišel med zobé, tega si ni nadejal, še manj pa, da je najslastnejša — roka. Nekteri divjaki požirajo vsega človeka, nekteri pa le roko in stegno

tajska pred četrtoletjem Evropcem še nepoznana, torej tudi naši učenjaki niso mogli ogledati si teh dragotin. Dandanes bode morda vendar le z malimi ovirami lahko si ogledali te dragocenosti, in pričakovati je, da se dobi tam notri kak redek rokopis iz českkih, moravskih in ogerskih samostanov in mest.

Domače stvari.

— Nj. ces. in kr. apostolsko veličanstvo izvolilo je podružni cerkvi v Štrukljevi Vasi (okraj logaški) za popravo podariti 100 gld. podpore iz Najvišje zasebne blagajnice.

— (Novi škof ljubljanski,) č. g. dr. Jakob Misija, bode dné 8. decembra t. l. slovesno nastavljen. Slovesnost vršila se bode v stolni cerkvi.

— (Slovensko delavsko pevsko društvo "Slavec") priredilo je v nedeljo zvečer pevski večer v hotelu pri Tavčarji z jako zanimljivim vspehom, kateri se je tudi po vsem izredno točno izvel. Društvo sme v istini ponosno biti na svoje vspehe. Udeležilo se je te pevske veselice mnogo odličnega občinstva, katero je z živahnim zanimanjem odlikovalo izvežbane pevce.

— (Šišenska čitalnica) priredila je v nedeljo zvečer v Koslerjevi pivnici besedo z igro in prezanimljivimi pevskeimi točkami, tombolo in plesom. Vse točke izvele so se prav dobro, posebno pa je mnogobrojno občinstvo odlikovalo gospoda P. Kajzela. Pevcev nam skoro ne treba pohvalno omenjati, kajti vsakemu so uže znani ti rajskomili, dušo topečí srebreni glasovi šišenskih pevcev.

— (Slovensko gledališče.) Včeraj zvečer igrali sta se v tukajšnjem gledališču dve igri, namreč "Dva gospoda pa jeden sluga" in "Doktor Rubin". Dobro so se izvele vse uloge v "Doktorju Rubinu", žal, da isto ne moremo reči o drugi igri. Gospod Kocélj (David Garrick) izvel je z znano spretnostjo tudi včeraj svojo ulogo, ne, včeraj razvil je toliko igralske spretnosti, premišljenosti in preudarka, da se sme meriti z igralci prvih gledališč. Občinstvo je kar trepetalo, ko je "Garrick" igral svojo vlogo, žal, da "Garrickove" besede niso bolj ganile tudi "trgovca Jacksona". Gospodičina Zvonarjeva (Marija) imela težavno ulogo, vendar jo je precej dobro dostala, tudi gspđ. Lavoslava in g. Slavko ste si prizadevala dobro izvesti svoji ulogi, kar se jima je kot novincema tudi posrečilo. V drugi igri: "Dva gospoda pa jeden sluga" sta pač dobro igrala gospod Danilo in gspđ. Zvonarjeva; tudi gspđ. Vrbančeva je bila ljubka hišina, in ni čuda, da jo je sluga "Ivan" (g. Prdan) ljubil; zmanjkalo pa je temu ljubimcu večkrat besedij — morda je bil po ljubezni tako očaran in ginjen. Precej mnogobrojno občinstvo je posebno pri "Doktorju Rubinu" odlikovalo s ploskanjem igralce.

— (Umr1) je tukaj dné 16. t. m. umirovljeni c. kr. davkar gosp. Adolf Stampfl.

do kolen, drugo dobé psi. Surovo človeško mesó je boljše, ko kuhano ali pečeno in evropsko zopet boljše ko avstralsko, prava mana pa je otrok, komur je bil oče kak evropsk pastir, mati pa Avstralka. Uže pri rojstvu ga odmenijo za obed, pusté ga rasti, ko pa se jim zdi goden, pobije ga lastna mati z betom in najboljši kos mesa pripada nji.* Sicer so krščanski misijonarji to koprnenje po človeškem mesu uže precej zajezili in marsikje odpravili, a na mnogih otokih Tihega morja, srednje in južne Amerike žró se ljudje še vedno med seboj. Kakor so se nekda.

Tak in jednak okus imajo po večjem tudi prebivalci avstrijskih otokov, kjer pekó nekteri na priliko, debela trupla metuljev ponočnjakov, jih stolčejo ter napravijo iz njih nekako torto. Tej jedi protivi se z početka celo avstralski želodec in se marsikomu presuče, toda s časoma se je vendar privadi in divjaki se pri tej hrani celo odebelé.

(Dalje prihodnjič.)

* Hellwald, Naturgeschichte des Menschen I. p. 30.

— (Včerajšnji somenji) obiskalo je izredno mnogo kmetijskega občinstva, vsaj pa je bilo tudi vreme ugodno. Mnogo se je kupilo in prodalo. Na živinskem somnji bilo je mnogo lepe živine, in tudi kupcev iz Tirolske in Bavarske bilo je mnogo in plačevali so po dobrih cenah.

— (Požarna kronika.) Iz Kranja se poroča: Dne 12. t. m. dopoldne nastal je ogenj na skednji kajzarja Ivana Pokorna na Šutni; zažgala sta posestnikova pet in sedemletna dečka, igrajoča z užigalicami. Ogenj upepelil je skedenj, kajžo in vso obleko in hišno opravo v njej. Škode je 400 gld.; pogorelec je zavarovan za 200 gld.

— (Nesreča.) Iz Kočanov (jablanske občine) se nam z dne 16. t. m. poroča: 68letnega starca Antona Celina iz Kuteževa našli so v petek zvečer pod brvijo na Reki pri „Madrgoci“ v krvi ležečega. Prišla sta slučajno mimo dva voznika in odpeljala sta nesrečneža domov. Pa tudi to samaritansko delo Celina ni moglo rešiti, preveč se je pobil, ko je v temi padel raz brvi na kamenje; rane bile so tako hude, da je čez nekaj minut umrl.

— (Občinska volitev.) Pri volitvi novega občinskega zastopa za občino Stari Log bil je županom izvoljen Jurij Križe, občinskima svetovalcema pa Matija Eisenzopf in Ivan Högl.

— (Književno naznanilo.) Knjiga „Politična in kulturna zgodovina štajerskih Slovencev“ je ravno kar dotiskana in zdaj se veže v prav elegantne platnice. Radi tega moral sem ceno za 20 kr. zvišati. P. n. naročniki mi najbolje vstrezajo, ako mi naročnino in poštino (v skupnem znesku 1 gld. 30 kr.) po nakaznici pošljejo. — V Krškem 16. nov. 1884. J. Lapajne, pisatelj in založnik.

— (Popravek.) V včerajšnjem listu vrnila se je v članku „Profesor Curtius in „Slovan“ neprijetna tiskovna napaka. V 12. vrsti od zgoraj stoji namreč filozof Jurij Curtius mestu filolog. Naj se torej blagovoljno popravi v tem zmislu.

Telegrami „Ljubljanskemu Listu.“

Dunaj, 18. novembra. „Wiener Zeitung“ objavlja naslednja imenovanja, oziroma premeščenja: Okrajni sodnik Leopold Žužek premeščen je na lastno prošnjo iz Metlike v Postojno; okrajnim sodnikom v Metliki imenovan je sodnijski pristav Franjo Trenc. — Dr. Avgust Nemanjč, sodnijski pristav v Mariboru, imenovan je pristavom okrajne sodnije v Celju; Stefan Gostič, pristav v okrožji deželne nadsodnije graške, imenovan je sodnijskim pristavom v Mariboru in avskultant Adolf Bakes imenovan je sodnijskim pristavom v okrožji graške nadsodnije.

Dunaj, 18. novembra. V pravdi zaradi žaljenja časti Schönerer proti „Tagblattu“ so porotniki potrdili krivdo gledé Szepsa z 10 proti 2 glasovoma, gledé Hahnsa pa jednoglasno. Oba zatočenca sta obsojena v štiritedenski zapor, 60 gld. globé od kavcije in v objavo razsodbe v „Tagblattu“.

Budimpešta, 18. novembra. V ogerski delegaciji se je konečno dovolil budget za vnanje zadeve. Predsednik odseka sedmorice je izjavil, da so sklepi obeh delegacij jednaki. Jutri je slednja seja.

Rim, 18. novembra. Govori se, da bode kanonik Dorzewski s posebnim papeževim pismom imenovan naslednikom Ledohovskega v Poznanju.

Linec, 17. novembra. Škof Rudigier je nenadno in zelo nevarno obolel; nastopila je vnetica mehurja.

Budimpešta, 17. novembra. (Iz seje ogerske delegacije.) Poročevalec Falk opozarja na odsekovo poročilo, kateri kolikor možno natanko kaže vtis, katerega je napravila izjava ministra za vnanje zadeve. Szilagyi se odločno zavaruje proti izjavam vnanjih časnikov, da se more v Ogerski le Rusom sovražna politika vzprejeti ter da se ogerski narod pusti voditi le po čutstvenih motivih. Vzprejel se je budget za vnanje zadeve brez debate.

Pariz, 17. novembra. Včeraj je tukaj umrlo 44 oseb za kolero, in sicer 11 v mestu

in 33 v bôlnicah. Od polnoči do danes opoldne so 4 osebe za kolero umrle; v mestu v tem času ni nobena oseba za kolero umrla. Pariz, 17. novembra. Danes je 20 oseb za kolero umrlo.

Telegrafično borzno poročilo

z dne 18. novembra.

	gld.
Jednotni drž. dolg v bankovcih	81.30
» » » » srebru	82.65
Zlata renta	104.05
5% avstr. renta	96.50
Delnice narodne banke	872.—
Kreditne delnice	293.90
London 10 lir sterling	123.—
20 frankovec	9.74
Cekini c. kr.	5.78
100 drž. mark	60.15

Tujci.

Dne 16. novembra.

Pri **Maliči:** Dechinadi, trgovec, iz Monakova. — Stern in Keiser, trgovec, z Dunaja. — Gross in Lengyel, trgovca, iz Budimpešte. — Schneider, c. kr. nadlajtenant, in Lerch, c. kr. lajtenant, iz Plzna. — Hauf in Tomitsch, posestnika, iz Kočevja.
 Pri **Slonu:** Sonnenschein, trgovec, z Dunaja. — Fermo, agent, iz Trsta. — Herzog in Stern, trgovca, iz Zagreba. — Manzoni, trgovec, iz Vidma (Italija). — Barison, zasebnica, iz Gorice. — Dr. Schapla, zasebnica, iz Storiže. — Mally, fabrikant, iz Trziča. — Bresinger, fabrikant, iz Konjic.
 Pri **Južnem kolodvoru:** Gotthilf, potovalec, iz Ogerske. — Gerkinitz, potovalec, iz Karlova. — Scherbl, knjigovez, s soprogo, iz Celja. — Mally, fabrikant, iz Trziča.

Umrli so:

Dne 16. novembra. Helena Šenic, babica, 79 l., Rožne ulice št. 33, vodenica. — Jera Rastohar, gostinja, 58 l., Florijanske ulice št. 33, hiba podtrebušnih organov.

V civilni bôlnici:

Dne 16. novembra. Janez Ivan, mizar, 38 l., prsna vodenica.

Meteorološko poročilo.

Dan	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm	Temperatura	Vetrovi	Nebo	Mokrina v mm
17. nov.	7. zjutraj	739.63	- 0.8	szpd. sl.	js.	
	2. pop.	738.50	+ 4.2	vzh. sl.	obl.	0.00
	9. zvečer	738.20	+ 1.8	»	»	

V komisijem založništvu knjigotržnice **Ig. pl. Kleinmayr in Fed. Bamberg** je ravnokar na prodaji knjiga:

Weriand de Graz.

Zgodovinsko-rodoslovna razprava.

Spisal (126) 3—2

Davorin Trstenjak.

Cena 50 kr.; ako se vpošlje franko 55 kr. po poštini povzemki, pošlje se knjiga franko pod križovo pasko.

Razprodajalcem popust.

Kovač

kateri ima tudi skušnjo v podkovanji konj, išče se za nek kraj na Notranjskem. Kovačnica leži ob okrajnej cesti. Oženjeni imajo prednost.

Kje? pové uredništvo tega lista. (127) 3—2

Omarine napise

za trgovce

imata vedno v zalogi

Kleinmayr & Bamberg

Kongresni trg.

Izboru v odbor za peticijo sem se odpoval, obrazloživ poprej g. predsedniku vzroke.

C. B.

Velika novost za Ljubljano.

Le na kratek čas z dovoljenjem visoke c. kr. deželne vlade

v prostoru Šelenburgove ulice št. 6 velika razstava

Jadranskega akvarija

iz Trsta. (125) 3—3

Morska čuda

najbogatejša zbirka živih pomorskih živalij v njih življu.

Ustopnina 30 kr., vojaki 20 kr., deca 15 kr.

Odprto je od 9. ure dopoldne do 9. ure zvečer.

V knjigarni

Ig. pl. Kleinmayr & F. Bamberg v Ljubljani

se dobivajo:

Izbrane

narodne srbske pesni

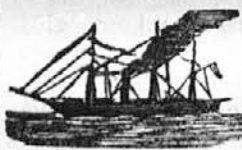
z dodatkom iz smrti Smail-Age Čengića.

S srbsko slovnico, slovenskim tolmačenjem, rečnikom tujih besed in cirilsko abecedo priredil

Janko Pajk

c. kr. profesor.

Cena 40 kr., po pošti 45 kr.

International Line.

Iz TRSTA direktno v NEW-YORK.

Veliki parniki prvega razreda te črte plujejo redno v New-York in prevzemljejo naklad in potnike po najnižjih cenah in v najboljšem oskrbovanju.

V New-York — Odhod iz Trsta.

Parnik „Surrey“ 4200 ton okolu 30. novembra.

Popotniška kajuta 200 gld. — medkrčv 60 gld.

Zaradi potovanja blagovoli naj se oglasiti pri

J. Terkuile

glavni agent za prevóz čez morje.

Via dell' Arsenal e št. 13, Teatro Comunale, Trst.

Zaradi naklada pri Emilianu d'Ant. Poglayen-u, glavnem agentu. (115) 10—7

Za prihodnje leto 1885.

V zalogi pri

Ig. pl. Kleinmayr & Fed. Bambergu v Ljubljani

je izšla:

Slovenska

Pratika

za navadno leto 1885.

Cena eni Pratici 13 kr. — Razpečevalcem dajemo našo Pratico jako cenejšje.